

OSTPRICKEN

Nummer 3 • 2022

Stänger och båkar
bra att vi bråkar

Fossilfri diesel HV0100

BARN- BARN- ESKADER

Smart segelhantering

Säkerhet, precision och känsla är alltid välkommet ombord, och det är precis vad våra eldrivna funktioner erbjuder. Tryck på en knapp för att rulla ditt storsegel eller försegel, eller hissa ditt vanliga storsegel helt utan ansträngning. Alla funktioner i vårt SEL-Bus system känner vilka laster de arbetar med och anpassar sig efter dem, precis som en klok seglare alltid gör.

SMF – Synchronized Main Furling

Ett komplement till din befintliga rullmast som gör att seglet rullas ut och in med en knapptryckning.

E40i

En elvinsch med 3 hastigheter och "self-tailing". Motorn är placerad i trumman så vinschen är enkel att montera utan stora ursågningar. Idealisk som fallvinsch på rufftaket.

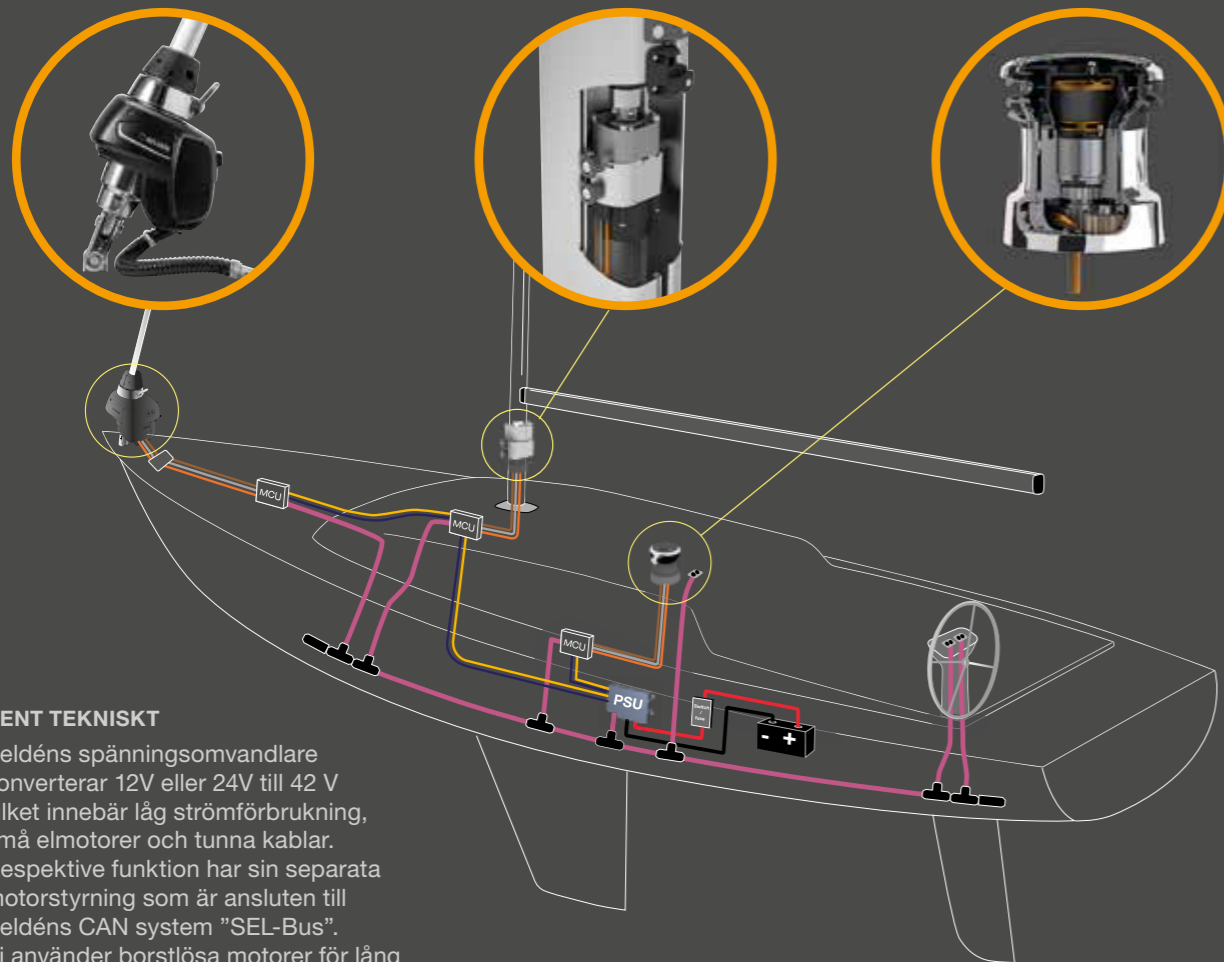
Furlex Electric

Skaffa ett komplett elektriskt rullflocksystem eller uppgradera den Furlex 200S-400S du redan har.

FURLEX
electric

SMF
SYNCHRONIZED MAIN FURLING

E40i
ELECTRIC WINCH

RENT TEKNISKT

Seldéns spänningsomvandlare konverterar 12V eller 24V till 42 V vilket innebär låg strömförbrukning, små elmotorer och tunna kablar. Respektive funktion har sin separata motorstyrning som är ansluten till Seldéns CAN system "SEL-Bus". Vi använder borstlösa motorer för lång livslängd och hög verkningsgrad.

www.seldenmast.com

SELDÉN

Svenska Kryssarklubben
Stockholmskretsen

OSTPRICKEN

Nr 3, 2022 Årgång 43

Redaktör

Carina Lernhagen Matz
ostpricken@sxk.se

Ansvarig utgivare

Kerstin Brorsdotter

Stockholmskretsens kansli

www.sxk.se/stockholmskretsen
Hanna Anderin
08-716 22 50
stockholmskretsen@sxk.se
Box 1158, 131 26 Nacka Strand
OBS! Ny besöksadress
Cylindervägen 12, Nacka Strand

Grafisk form

Maja Lehman, maja@lehman.se

Tryckeri

Ljungbergs Tryckeri AB, Klippan

Annonser

Anne-Louise Fröding
070-522 14 73
annelouise.froding@gmail.com

Sänd gärna in egna texter och bilder.
Max 3 000 tecken inkl blanksteg.
Bilder högupplösta i 300 dpi. För
insänt, ej beställt, material ansvaras ej.

Innehåll

Fasta sjömärken en del av kulturen sid 6-9
Blå boken – nu digital, sid 10-11
HVO100, fossilfri diesel, sid 12
Kurser och utbildningar, sid 14-15

Omslag

Ester, Ebbe och Tage
på barnbarnseskader
Foto Carina Lernhagen Matz

Nästa nummer 10 oktober

S

tora, fasta sjömärken i Stockholms skärgård verkar ligga risigt till. Sjöfartsverket har aviserat att de inte längre kan ansvara för och underhålla dem. Men vem ska då göra det?

Vi är nog många som gläds åt Saltkråkans stängmärke i norra Jungfrufjärden. Själv har jag passerat det ända sedan jag var barn.

Vet att jag gillade namnet, det var ju detsamma som Tjorven, Pelle, Teddy & Freddy och farbror Melkers Saltkråkan.

Att ett stängmärke idag inte har stor betydelse för navigationen, om ens någon, står helt klart. Tänk tiden före GPS och plotter. Idag är vi så vana att hela tiden veta exakt var vi är. Förutsatt att tekniken fungerar.

Ett fast sjömärke berättar något om båtar och båtfärder i skärgården förr. Då, när man inte hade GPS eller plotter, inga waypoints och inga displayer. Inga cursors och inga klick. Inga rutter eller raster. Då var det bara sjökort i skala 1:50 000 som gällde – och fasta sjömärken.

Går vi tillbaka till 1920-talet då Kryssarklubben bildades, fanns bara sjökort i skala 1:100 000 över skärgården. Det var allmänt vedertaget att bara gå i prickade leder. Bara den med mycket bra lokalkännedom gav sig ut i oprickade vatten.

Dit vill vi inte tillbaka. Så otroligt skönt det är att ha de digitala hjälpmedlen för navigationen. Med GPS och plotter har skärgården blivit mer lättillgänglig och båtlivet säkrare, det står klart.

En båtkompis berättade att han verkligen kan njuta så mycket mer nu ute i båt. Slippa vara nervös för att en bränning ska dyka upp framför stäven. Bli en mer närvarande pappa och man då navigationen är så mycket enklare.

Men ändå. Det vore synd om de gamla fasta sjömärkena tilläts flagna, trilla ihop och ruttna bort. De tillhör det kulturhistoriska landskapet i skärgården. De berättar något om andra tider och om andra förutsättningar för det vi gillar allra mest: Att färdas i båt i skärgårdsvatten.

Carina Lernhagen Matz, redaktör

**KNAPE MARIN
ANNONS KOMMER**

Efter en härlig båtsommar kan jag bara konstatera: Båtfolket är fantastiskt. Vet inte någon annan form av rekreation som innehåller så mycket vänlighet, så mycket hjälpsamhet. Nästan alltid kommer en hjälpende hand vid förtöjning och tilläggning. Det är en glädje att sedan ge tillbaka den till någon annan som behöver den.

Båtlivet består ju av både avskildhet – där ute på fjärden är man rätt ensam – och av socialt umgänge. I gästhamnar kan det vara trångt och det blir att ligga fender mot fender och ja, ganska närgånget. Min båt är låg – jag bytte båt till en Smaragd i våras – och det är skillnad från min förra som var en Comfort 30. Men det gör nu ingenting för jag har njutit varje sekund av båtlivet ändå och kanske ännu mer med den nya båten. Håller fortfarande på att lära känna den och det är väldigt spännande.

När det kommer till socialt umgänge, som jag alltså uppfattar som väldigt positivt hos båtfolket, så vill jag berätta att Stockholmskretsen och Kryssarklubben kommer att finnas på den flytande båtmässan ”Allt på Sjön” i Gustavsberg den 2-4 september. Du hittar oss i en monter där Kryssarklubbmärket syns. Kom och prata! Ta gärna med båtkompisen som ännu inte är kryssarklubsmedlem och ta del av våra specialerbjudanden.

Stockholmskretsen och Kryssarklubben kommer att finnas på den flytande båtmässan Allt på Sjön i Gustavsberg den 2-4 september.

Mässan visar nya båtar i sitt rätta element, i vattnet, men har också olika erbjudanden. Nu är det ju inte bara att köpa som gäller. Det är också att träffas.

Anledningen till att jag är entusiastisk är att det ju under pandemitiden varit stopp för båtmässorna och i alla fall jag har saknat det.

Tror att jag delar det med många. För även om du inte är på jakt efter en ny båt utan kanske bara en ny kryssarklubsflagga ;) så tänker jag att det är ett perfekt ställe att knyta och återknyta kontakter på.

Vi ses där!

Kerstin Brorsdotter
Ordförande i
Stockholmskretsen

VEM SKA TA HAND OM DE GAMLA SJÖMÄRKENA?

*Framtiden är oviss för gamla fasta sjömärken i Stockholms skärgård.
Ett av dem är Saltkråkans stångmärke i norra Jungfruffjärden.*

Saltkråkans stångmärke är en vit triangel i trä. Åtta meter hög. Den byggdes för nära hundra år sedan. Titta på ritningen här bredvid! "Arbetet utfört i enl. med denna ritning i maj 1925" står det med ömsint och sirlig handstil.

Saltkråkans stångmärke tillhörde Dalarö lotsplats och visade vägen i leden från Dalarö in mot Stockholm – eller ut. Stångmärket berättar ett stycke kulturhistoria i den här delen av skärgården. Märket skulle synas väl. Allt målades vitt, inklusive topp-tecknet i form av ett klot.

Vi känner igen det idag, även om det nu är lite luggslitet. Det står på ön Stora Saltkråkan i Lilla Husarns naturreservat där också öarna Lilla Saltkråkan, Husarholmen, Simpskallen samt Stora och Lilla Kråkskären ingår. Här har funnits ett sjömärke i över 150 år. Det första restes 1867.

Det var i juni förra året som Sjöfartsverket gick ut med remissen "Avveckling och förfrågan om eventuellt övertagande av vissa fasta sjösäkerhetsanordningar på sträckan Dalarö Öregrund i Stockholms skärgård." Svar ville man ha senast 31 augusti.

Bakgrunden från Sjöfartsverkets sida var: "Efter att ha genomfört en nautisk behovsanalys har Sjöfartsverket för avsikt att avveckla ett antal fasta sjömärken inom Stockholms skärgård, med anledning av att de idag bedöms ha en begränsad nautisk funktion."

Som tur är finns det förnuftiga och båt-kunniga människor på verket som förstod att remisstiden var för kort och att de som hade något att säga om saken var ute på sjön i båt.

Kryssarklubbens generalsekreterare Fredrik Norén och Torbjörn Malm från Stockholmskretsens Hamn- och farledskommitté såg till att få träffa handläggarna på Sjöfartsverket. Det resulterade i att Sjöfartsverket drog tillbaka yttrandet som alltså inte längre finns kvar på hemsidan.

Kontakten är etablerad och det är bra. Kryssarklubben och Stockholmskretsen hållning är att man vill vara med och ge av erfarenhet, kunskap och synpunkter från vårt båt-liv. Så här kan argument för att behålla låta: Alla på sjön i nöjesbåt har inte GPS eller plotter. Vad gör vi om tekniken fallerar ombord och plottern lägger av? Vad gör vi om satellit-informationen stängs av – då kanske det är bra med sjömärken iland? Sedan inte minst den kulturhistoriska aspekten: Gamla stångmärken och båkar är en del av kulturmiljön i skärgården. Märkena berättar en historia om sjöfart och båt-liv.

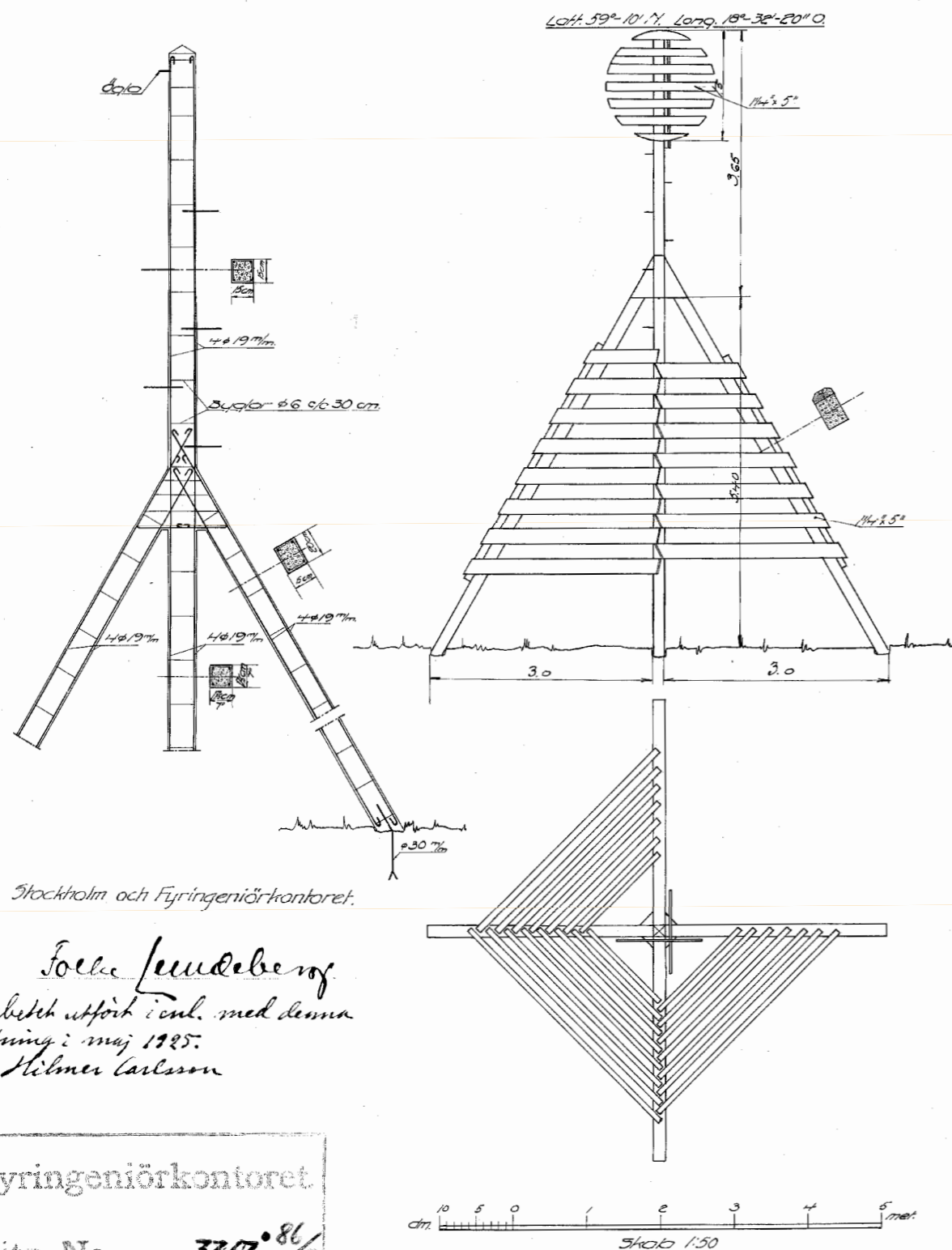
Listan på fasta sjömärken som Sjöfartsverket ville avveckla var lång. Hela sjuttio båtsportstavlor, fläckar, släckta fyrar, kummel och båkar var listade. De största och mest synliga är just Saltkråkans stångmärke, båken på Söder Rödkobb mellan Långviksskär och Biskopsön, båken på Svenska Stenarna nordnordost om Svenska Högarna och öster om Röder samt Stegesunds kummel. På listan fanns även Arholma Båk, som under vintern har renoverats till en kostnad av nära 1,5 miljoner.

Frågan kvarstår: Om inte Sjöfartsverket kan fortsätta att underhålla de här märkena, ska det då bara bli brädhögar kvar?

Text Carina Lernhagen Matz

SJÖMÄRKE Å SALTKRÅKAN

Dalarö Lotsplats

Stockholm och Fyringeniörkontoret.

Folle Leudeberg
Arbetet utfört i enl. med denna
ritning i maj 1925.
Hilmer Carlsson

Fyringeniörkontoret.

Ritn. No. 3367/86
Focke nr 3571. J. J. J. J.

Svenska Stenarna
N 59° 35,1 O 19° 35

Söder Rödkobb
N 59° 11,1 O 18° 80,2

Stegesundet
N 59° 24,53 O 18° 22,18

Bilder: Privat, Riksan, Jwale, Amstedt och Carina Lernhagen Matz

Saltkråkans Stångmärke
N 59° 09,9 O 18° 31,9

MITT BREV TILL LÄNSSTYRELSEN. SVAR KOM EFTER 80 DAGAR.

Mitt brev ställdes till Cecilia Lindqvist som är chef på enheten kulturmiljö, vilket motsvarar tidigare roll som länsantikvarie. Skickades 29 mars:

”Här en fråga som gäller vissa fasta sjömärken i Stockholms skärgård. Sjöfartsverket äger dessa ’fasta sjösäkerhetsanordningar’. Men myndigheten har aviserat att man inte längre vill/kan bekosta underhållet på dem. SjöV har gjort en ’nautisk behovsanalys’ och bedömt att de inte har betydelse för sjöfarten längre.

Det kan man ha förståelse för. Men på den här listan finns även kulturhistoriskt viktiga märken som båken på Söder Rödkobb (söder om Långviksskär, byggt

1934), båken Svenska Stenarna (öster om Rödlöga och nordnordost Svenska Högarna, byggt 1934) och stångmärket Saltkråkan i norra Jungfrufjärden. Alla tre står där de står för att de har behövts för sjöfart, fiske och skärgårdsbefolkning. De berättar en historia om kommunikation och sjöfart i Stockholms skärgård.

Hur ser Länsstyrelsen på att de här märkena kommer att försvinna om de inte fortsätter att underhållas? Är Länsstyrelsen tillfrågad som remiss av Sjöfartsverket? Anser Länsstyrelsen att nämnda båkar och stångmärke har ett kulturhistoriskt värde i skärgårdsmiljön?”

Sju dagar senare kommer ett svar med tack för ”denna intressanta fråga” och löfte om snar återkoppling. Efter nära en månad sände jag ytterligare ett mail den 3 maj som påminnelse. Väntade ytterligare en månad och sände åter mail den 10 juni med tillägget: ”Har ni koll på att dessa märken finns? Har ni koll på i vilken kondition de är? Är Länsstyrelsen i Stockholm remissinstans i anslutning till Sjöfartsverkets planer att inte längre underhålla?”

Då kom svaret: ”Sjömärken ligger inom Sjöfartsverkets uppdrag/kostnadsansvar, i vissa fall har de dock delat underhållsansvar med kommuner och rederier.

Angående frågan om lagskydd så förstår jag det som att de inte har något lagskydd enligt kulturmiljölagen förutom då det rör sig om byggnadsminnen.

De kan också vara fysiska uttryck för Riksintressen för kulturmiljövård. Till exempel är Båken på Arholma från 1700-talet, men frågan är om den kan ses som varaktigt övergiven? Att få RAÄ:s syn på detta vore därför värdefullt.

Det innebär inte att de har något lagskydd, men att de åtminstone kan uppmärksammas gällande behov av underhåll mm för att de utpekats som en del av ett riksintresse.

Eftersom det är kommunerna som till stor del har ansvaret för att riksintressen och deras uttryck tillvaratas kanske frågan om sjömärkenas framtid även kan ställas till dem. Säkert är flera av sjömärkena uppmärksammade i kulturmiljöprogram mm.

Länsstyrelsen ser det kulturhistoriska värdet och PPM de inte fortsätter att underhållas så riskerar de att förfalla och förlora sin roll, både som viktiga historiska landmärken och som en del av det levande kulturarvet.

Vi känner inte till att länsstyrelsen är tillfrågad som remissinstans i frågan. Vad vi förstod så har Sjöfartsverket aviserat att man inte längre vill/kan bekosta underhållet på sjömärkena, vilket jag tolkar som att förslaget ännu inte är klart och att det kommer att diskuteras vidare.

Jag utgår från att Sjöfartsverket då också hör med Riksantikvarieämbetet, som central förvaltningsmyndighet för frågor som rör kulturmiljö och kulturarv.

Frågan bör således i första hand hanteras av Sjöfartsverket, respektive kommun samt Riksantikvarieämbetet.”

Inte helt enkelt alltså. Stockholmskretsens Hamn- och farledskommitté kommer i alla fall, vid sidan av de märken och kummel som de redan ansvarar för, arbeta med möjligheterna att tillsammans med andra intressenter hitta en positiv lösning.

Ostpricken följer upp.

Text Carina Lernhagen Matz

Dynor & kapell

Här hittar du allt du behöver till dynor, kapell och skrovklädsel.

- * Vi har ett stort sortiment av marina tyger och konstläder. Skumplast och stoppningsmaterial
- * Kapellväv från Sunbrella, Sauleda & Sandatex
- * Kapellrör, beslag och bågar
- * Blixtlås och rutor

sunbrella

S Sauleda

SANDATEX

www.ostersjokompaniet.se

trangia®

Made in Sweden by Trangia AB since 1925.

Enkelhet. Kvalitet. Pålitlighet.

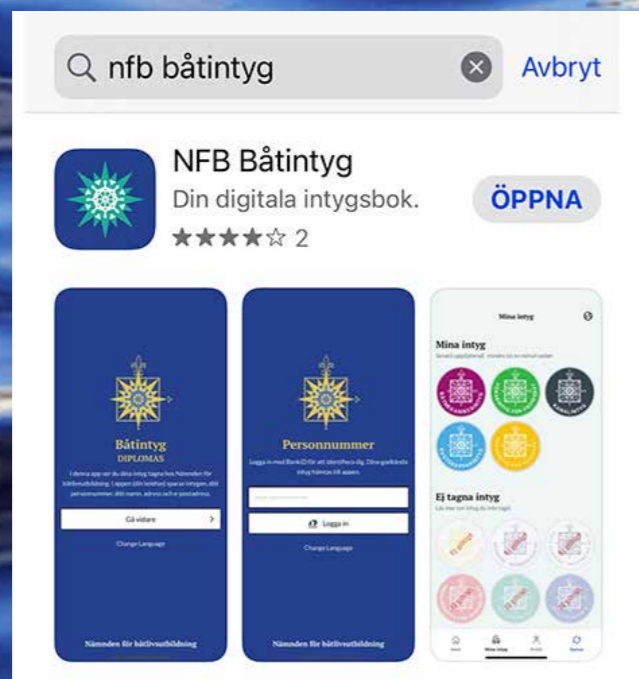

Besök www.trangia.se för mer info om våra stormkök

Blå boken blir digital

Tillhör du dem som har en blå intygsbok med stämplatser och underskrifter på navigationskurser och utbildningar du gått? Då kan du förvandla den till en digital variant - i telefonen.

Nämnden för båtlivsutbildning, NFB, bildades 1985 och är ett samarbete mellan Svenska Kryssarklubben, Svenska Båtunionen, Svenska Seglarförbundet och Transportstyrelsen.

Nämnden administrerar de olika behörighetsintygen för oss i nöjesbåt, till exempel förarintyg, kustskepparintyg, utsjöskepparintyg, båtmekanikerintyg, SRC intyg, seglarintyg och så vidare. NFB:s kansli delar lokal med SXX.

Men nu är det slut med nya intygsböcker av den gamla modellen på papper, den "blå boken".

Digital intygsbok

Nu är det en digital version av den Blå intygsboken som gäller. Innehållsmässigt är den digitala varianten lik den gamla pappersboken.

Liksom tidigare är grundspråket svenska men med översättningar till engelska, tyska, franska och spanska.

Den nya digitala intygsboken hämtar du med en app "NFB Båtintyg" som kostar 75 kronor via Appstore eller Google Play.

När du installerat appen loggar du in med Mobilt BankID och laddar ner de intyg som finns registrerade hos NFB. Appen fungerar med iOS 11 och nyare eller Android 5,0 och högre.

Och om du laddat ner appen och dina intyg inte finns med? Det kan bero på att intygen inte har blivit registrerade i databasen i samband med att proven skrevs. Maila då kopior på de intyg som saknas tillsammans med sidan i intygsboken där ditt namn och personnummer står till: info@batlivsutbildning.se

När NFB fått in kopiorna så uppdateras databasen. Du behöver sedan göra en ny inloggning med Mobilt BankID och synkronisera mot databasen.

De intyg som saknas laddas då ner i appen. Att göra fler synkroniseringar är gratis.

Intygskort

NFB har även ett nytt intygskort i plast som även det ersätter boken. Kortet är i storlek som ett kreditkort. Intygskortet går att beställa direkt från NFB:s hemsida www.batlivsutbildning.se under valet "Beställ intygsbevis".

Beställningen av intygskort börjar när du loggar in med Mobilt BankID.

Efter inloggning kommer du att kunna se vilka intyg som finns registrerade på ditt personnummer.

Denna information ska sedan bekräftas för att kunna gå vidare till betalningen. Intygskortet kostar 150 kr och skickas efter tillverkning till den adress som angetts i beställningen.

Kolla dina intyg

Beställningsfunktionen för intygskort går även bra att använda för att se om NFB har dina intyg registrerade på ditt personnummer.

Att bara göra en sådan koll kostar inget, men du måste trycka på köpknappen ända fram till att du har loggat in med Mobilt BankID.

Om du har en gammal intygsbok så är den fortsatt giltig och kan vid behov uppdateras med nya intyg. Men NFB utfärdar alltså inga nya intygsböcker.

Carina Lernhagen Matz
Källa: www.batlivsutbildning.se

HVO100

Att köra med fossilfri diesel, HVO100, reducerar utsläppen av CO² med 90 % enligt tillverkaren. Gunnar Sahlin, i Stockholmskretsens miljökommitté, ser det som det verkliga miljöalternativet.

HVO100 är syntetisk diesel gjord av vegetabiliska oljor och innehåller ingen fossil olja. Prestandamässigt är den helt jämförbar med vanlig diesel. Användning av HVO100 ger ett reducerat CO₂ utsläpp med upp till 90%. HVO100 ger inte upphov till bakterietillväxt i tanken under vintern. HVO100 kan ersätta vanlig diesel i de flesta dieselmotorer.

Lucien Koopmans är professor på Chalmers, mekanik och maritima vetenskaper och chef för avdelningen för förbränning och framdrivningssystem. Han har gjort tester som visar noll nackdelar med HVO100, bara positiv påverkan på utsläppet. Testresultaten visar bara vid förbränning och inte hur motorn påverkas över tid.

Som vanligt är det biltillverkarna som tar ledningen när det gäller godkännande av HVO100 för sina dieselmotorer. Däribland Volvo och Scania som rekommenderar HVO100 för samtliga sina dieselmotorer inklusive Volvo Penta. Däremot rekommenderar inte Yanmar HVO100. När det

gäller båtmotorer har jag funnit att Volvo Penta och Mercruiser gör det, åtminstone de Mercruisermotorer som är VW-baserade.

Har försökt hitta något negativt om fossilfri diesel. Det enda jag funnit är att bränslesystem som innehåller gummitätningar av lägre kvaliteter, skulle kunna drabbas av interna respektive externa bränsleläckage, då lågaromatisk HVO100 kan orsaka krympning hos vissa gummityper, exempelvis nitrilgummi, NBR.

Idag finns två sjömackar i Stockholms skärgård som säljer HVO100 från pump: Gulf i Vaxholm och Dyviks marina i Åkersberga och detta för andra året i rad. Dyvik marina säljer även Aspen bensin, alkylatbensin, som är en extra ren form av bränsle för tvåtaktade utombordare.

Enligt båda mackarna ställs de vanligast frågorna om eventuell bakterietillväxt i tankar med HVO100. Enligt tillverkaren är det inget problem, men man bör förstås hålla koll på detta, precis

som för vanlig diesel. Att blanda HVO100 med vanlig båtdiesel går bra även om du redan har fossil diesel i tanken. Och tvärtom, du kan tanka fossil diesel igen om din sjömack inte säljer HVO100.

Under sommaren 2022 kostade HVO100 fyra till fem kronor mer per liter än vanlig båtdiesel.

I Tekniska kommittén i Väst-kustkretsen har man funnit att dieselvärmare och -kaminer startar lättare och brinner bättre med HVO100. Där tipsar man även om att HVO100-tankautomat ska vara märkt med "HVO100" eller "XTL". Tanka inte från automat märkt med "B100" som är enbart RME, olämpligt i båtar.

Hjälp gärna till att hitta fler sjömackar som säljer HVO100. Skicka epost till info@sxk.se och berätta var de finns. Finns det en mack inom cirka 100 meter från en tilläggningsplats så tipsa gärna om den också. Då blir det till att bära dunkar, men det borde det vara värt.

Text Gunnar Sahlin

VATTENTÄT BÅTKIKARE

Från butiken med landets största kikaresortiment!

MagniPro 7x50 Marine Compass

Vår populäraste båtkikare, med inbyggd pejlkompass, som dessutom är rejält gummerad och gasfylld vilket gör den helt vattentät. En bra och ljusstark optik ger en skarp och klar bild även under sämre ljusförhållanden. Kikaren levereras med flytrem, väska samt skyddslock. Läs mer om MagniPro 7x50 Marine Compass på www.gofoto.se eller kom in till oss i butiken på Hornsgatan 91. Välkommen!

Pris 3.900kr

GUNNAR OLSSONS FOTO

Hornsgatan 91 • Stockholm • Tel 08-55 60 60 50 • www.gofoto.se

Kryssningar med mycket extra!

MAT & VIN MED MIKAEL MÖLSTAD

Kryssning på Royal Clipper i Medelhavet, 30/9-8/10

SEGLA ÖVER ATLANTEN

Passadvindar och Taube på Royal Clipper, 19/10-9/11

CANAL DU MIDI

På kanalbåt genom södra Frankrike, 17/9-23/9

MEDELHAVSKRYSSNING PÅ ROYAL CLIPPER

Inkluderar Regattan "Les Voiles de St Tropez", 23/9-1/10

NYÅRSKRYSSNING

Magiskt nyår i Costa Rica och Panama, 26/12-9/1

Upptäck fler marina upplevelser på poseidoncruises.se
För personlig service och bokning kontakta oss på telefon 042-37 40 00 eller info@poseidoncruises.se
Välkomna!

**POSEIDON
CRUISES**

Specialister på marina resor sedan 1979

KURSER & UTBILDNING

FÖR DIG I MOTOR- ELLER SEGELBÅT

Kustskepparintyg – intensiv

Kursen ger dig kunskap att vara skeppare i nordiska farvatten. Kustskepparintyg är ett krav för att få framföra ett fritidsfartyg större än 12 x 4m. Sökande ska inneha förarbevis och båtpraktik (dag) eller motsvarande intyg.

Max 15 deltagare, minst 5.

Plats: Stockholmskretsens kansli i Tornhuset, Cylindervägen 12, Nacka Strand

Kostnad: 2 290 kr, ej medlem i Stockholmskretsen 2 790 kr.

Datum: Lördag 12 och söndag 13 november kl 9-16. Repetition måndag 21 november kl 18-20.30 (cirka). Boka och betala senast 8 november.

Förarintyg – intensiv

Kursen ger dig kunskap och färdighet i att läsa sjökort och navigera inomskärs. Vi lär oss om väjningsregler, om sjömanskap och säkerhet ombord. Det här är grundnivån för navigationsutbildning och en mycket bra början för allt båtliv.

Lunchpaus en timme, micro finns. Max 15 deltagare, minst 5.

Plats: Stockholmskretsens kansli i Tornhuset, Cylindervägen 12, Nacka Strand

Kostnad: 2 290 kr, ej medlem i Stockholmskretsen 2 790 kr.

Förarintyg – intensiv

Datum: Lördag 8 och söndag 9 oktober kl 9-16. Repetition måndag 17 oktober kl 18-20.30 (cirka). Boka och betala senast 4 oktober.

Förarintyg – intensiv

Datum: Lördag 22 och söndag 23 oktober kl 9-16. Repetition torsdag 27 oktober kl 18-20.30 (cirka). Boka och betala senast 18 oktober.

Mer info, anmälan och betalning:
www.sxk.se/
stockholmskretsen

Utsjöskepparintyg

Kursen ger dig kunskap om färder bortom Kielkanalen. Du lär dig om strömmar och tidvatten samt hur du rustar båten och planerar för långfärd.

Max 15 deltagare, minst 5.

Plats: Stockholmskretsens kansli i Tornhuset, Cylindervägen 12, Nacka Strand

Kostnad: 3 190 kr, ej medlem i Stockholmskretsen 3 690 kr.

Datum: Introduktion onsdag 16 november kl 18-21. Lördag 19 och söndag 20 november kl 9-16. Repetition måndag 28 november kl 18-21 (cirka). Boka och betala senast fredag 11 november.

Alla kurser genomförs i enlighet med Nämnden för båtlivsutbildnings kunskapskrav: www.batlivsutbildning.se

Vi samarbetar med NBV, Nykterhetsrörelsens Bildningsverksamhet

KURSER & UTBILDNING

FÖR DIG I MOTOR- ELLER SEGELBÅT

Båtmekanikerintyg

Kursen ger dig kunskap om impellerbyte, luftning av dieselmotor, filterbyten och åtgärder vid bränslestopp mm. Även ellära, styrning och reglage samt installation av toalett och bordgenomföring. Genomgång av checklista för en säker och välskött båt. Vi varvar teori och praktik. Ta med lunch och fika. Ett informationsbrev skickas ut cirka en vecka före kursstart.

Max 8 deltagare, minst 5.

Plats: Lillängsdal på Ingarö

Kostnad: 2 450 kr, ej medlem i Stockholmskretsen 2 950 kr.

Datum: Lördag 29 och söndag 30 oktober kl 9.30-16.30. Boka och betala senast 25 oktober.

Kanalfärd och kanalintyg

Kursen ger dig de kunskaper som krävs för att få färdas på Europas kanalvägar. Du får lära dig olika definitioner, signaler, märken, skyltar och de väjningsregler m m som gäller på kanalerna. Vi diskuterar även olika tekniker för slussning.

Max 15 deltagare, minst 5.

Plats: Stockholmskretsens kansli i Tornhuset, Cylindervägen 12, Nacka Strand

Kostnad: 470 kr, ej medlem i Stockholmskretsen 550 kr.

Datum: Tisdag 6 december kl 17.30-20. (därefter examinering cirka 20-21.30) Boka och betala senast 2 december.

Elektronisk navigation

Kurs i elektronisk navigation och hur du på bästa sätt kan utnyttja plotter, surfplatta m.m. Kursen innehåller mycket praktik och det är därför bra om du tar med en "padda" eller liknande smartdevice med den navigationsapp du vanligtvis använder. Vilken app som helst går bra, t.ex. Seapilot, På sjön, Navionics, C-Map, Active Captain eller liknande. Vi lär oss rutt och spår, waypoints och intressepunkter, hur vi kan dela information med vänner och bekanta som vill navigera till samma platser som vi gör.

Tanken med kursen är att du ska upptäcka glädjen med att navigera elektroniskt, köra efter säkra rutter och få ett säkrare båtliv. Under mörka vinterkvällar kan du planera din kommande båtsommar. Förkunskaper: Förarintyg eller liknande. Max 15 deltagare, minst 5.

Plats: Stockholmskretsens kansli i Tornhuset, Cylindervägen 12, Nacka Strand

Kostnad: 500 kr, ej medlem i Stockholmskretsen 600 kr. Fika ingår. **Datum:** Tisdag 27 september kl 17.30-21.30. Boka och betala senast 23 september.

VHF - SRC kurs

Genomgång av trafikdisciplin, anrop, DSC samt nöd-, il- och varningstrafik, säkerhetssystemet GMDSS. Praktiska övningar och ett prov utförs hemma vid datorn. Det praktiska provet tas sedan med till examineringen vid det andra kurstillfället.

Max 15 deltagare, minst 5.

Plats: Stockholmskretsens kansli i Tornhuset, Cylindervägen 12, Nacka Strand

Kostnad: 990 kr, ej medlem i Stockholmskretsen 1 350 kr.

Datum: tisdagarna 15 och 22 november kl 17.30-20 (Examinering kl 20-21.30 i anslutning till andra sammankomsten.) Boka och betala senast 11 november.

Alla kurser genomförs i enlighet med Nämnden för båtlivsutbildnings kunskapskrav: www.batlivsutbildning.se

Vi samarbetar med NBV, Nykterhetsrörelsens Bildningsverksamhet

Mer info, anmälan och betalning:
www.sxk.se/
stockholmskretsen

**GÄSTHAMN
BÅTPLATSER
SJÖMACK
BÅTBOTTENTVÄTT**

Varmt välkommen till Arkösunds Hamn, både som långväga gäst och som båtplatsinnehavare.

ARKÖSUNDS HAMN
48°48'8158"N 16°94'396"E
Anton Dahllöf 0733-845949
Anton@arkosundshamn.com
www.arkosundshamn.com

VINDÖ BYGGVAROR AB

ETT FAMILJEFÖRETAG I VÄRMDÖ – SEDAN 1935

MÅLARE? TESTA EN FÄRGHANDEL SOM BRYR SIG! HÄR FINNS

Nordsjö PROFESSIONAL

08-55 77 00 50 • WWW.VINDOBYGGVAROR.SE • LEVERANSER MED BIL & BÅT SAMT EGEN GÄSTBRYGGA • HÄMTNING AV BYGGAVFALL PÅ Ö

TEKNIK KVÄLLAR

Fort.
nästa
sida!

**Torsdag 15 september kl 18.30
NÄSTAN NY MED BÅT**

Allt du skulle vilja veta om båtskötsel, men inte vet vem du skall fråga.

Det blir lite genomgångar av hur man mastar av/på, pallar båten, sköter rigg, motorer, skrov, inredning mm blandat med frågor som deltagarna tar upp. Kvällen är avsedd för de som är ganska nya inom båtägandet. De som svarar på frågor är några av tekniska kommitténs ledamöter.

Seminarieledare: Peter Öhman

**Torsdag 29 september kl 18.30
PRAKTISK BÅTEL**

Praktisk båtel och hur man praktiskt förbinder och förlägger kablar.

Vi går igenom de grundläggande begreppen Spänning (Volt), Strömstyrka (Amper) och Motstånd (Ohm). Hur man väljer kabelarea och hur man skall avsäkra båten för att förhindra att kabelbrand kan uppstå. Metoder, material, verktyg och vikten av dokumentation för att få till ett bra och säkert och reparerbart elsystem. Vi kommer göra några praktiska övningar i att klämma anslutningsdon på kablar.

Seminarieledare: Göran Holmqvist

**Torsdag 20 september kl 18.30
VINTERLIGGARE**

Vad innebär det att inte torrsätta båten över vintern?

Genomgång av vad som är bra att tänka på, vilka förberedelser som behövs, den ekonomiska förtjänsten (eller förlusten!), vilka båtar som lämpar sig för vinter i vatten. Fördelar och nackdelar.

Seminarieledare: Jonathan Bernhardt (som de senaste åren spenderat stor del av vintrarna ombord på sin båt i vattnet)

**Tisdag 4 oktober kl 18.30
LITIUMBATTERIER**

Vi bjuder återigen in till en kväll om Litiumbatterier!

Litiumbatterier i båt, vad ska man tänka på om man vill uppgradera sin batteriinstallation till litiumbatterier (LiFePO4, LFP). Först lite teori, sedan lite om vad som finns på marknaden och avslutningsvis berättar Thomas och Peter vad de gjorde när de installerade litiumbatterier i sina båtar. Seminarieledare: Peter Öhman och Thomas Andersson

För samtliga programkvällar gäller anmälan och betalning på hemsidan:
www.sxk.se/stockholmskretsen

Pris per person: 150 kr för medlemmar i Stockholmskretsen, 200 kr för övriga. Fika ingår!
Föredragen hålls på nya kansliet, Cylandervägen 12 i Nacka Strand om inget annat anges.

**Torsdag 13 oktober kl 18.30
UPPBLÅSBARA FLYTVÄSTAR**

Hur man kontrollerar sina uppblåsbara flytvästar för att öka säkerheten.

Många använder uppblåsbara flytvästar. De måste kontrolleras och servas regelbundet. Det har visat sig att kolsyrepatronen kan lossna. Därför har Baltic tagit fram en säkringssett som Tekniska Kommittén visar hur man monterar. Under handledning går vi igenom hur man själv kontrollerar sina flytvästar och monterar säkringen. Vi erbjuder grenband för komplettering samt kolsyrepatroner och automatbottiner för ersättning, till bra priser. Tag med familjens alla uppblåsbara västar. Seminarieledare: Björn Green

Följande teknikkvällar presenteras närmare i nästa nummer av Ostpricken – men redan nu kan du boka en plats:

**Tisdag 18 oktober kl 18.30
ÅSKA OCH BÅTAR**
Seminarieledare: Magnus Sterky

**Tisdag 29 november kl 18.30
NAVIGATIONSPROGRAM FÖR LÄSPLATTOR**
Seminarieledare: Dan Sone och Bernt-Åke Westberg

**Torsdag 1 december kl 18.30
EL FÖR FRITIDSBÅTAR**
Seminarieledare: Magnus Sterky

**Torsdag 15 december kl 18.30
SOLCELLER**
Seminarieledare: Jonathan Bernardt

• PEJLING •

Foto: Visitmöjase

Seniorutflykt till Möja

Onsdag 14 september åker vi Waxholmsbåt från Strömkajen i Stockholm eller från Sollenkroka till Ramsmora på Möja. Där promenerar vi till Wikströms Fisk för en härlig lunch. Därefter promenad cirka 20 minuter till Skärgårdsgalleriet, där Ove Lindenäs kommer att berätta om livet på Möja förr i tiden. Ove är Möjaättling, åtminstone sedan 1600-talet och driver Skärgårdsgalleriet tillsammans med sin fru Gudrun. De säljer konst med skärgårdsmotiv, skärgårdsböcker och marint hantverk. Ove är uppväxt på Möja och tillhör den sista generationen som upplevt jordgubbsodlingens blomstringstid i skärgården, tiden när de flesta bofasta levde på både jordbruk och fiske. Han har deltagit i spännande säljakter och minns när de flesta hade självhushåll. Han kan även berätta om spritsmugglingen i skärgården. Efter galleribesöket promenerar vi till Långvik och Ove fortsätter sin guidning. Från Långvik åker vi tillbaka med Waxholmsbåt. Detaljerat program, anmälan och betalning på: www.sxk.se/stockholmskretsen
Välkomna hälsar Seniorkommittén

Karta: Visitmöjase

• PEJLING •

Foto: Susanna Lemnigsen Mätz

Foto: Hans Nygren

Barnbarnseskader 2022

Sommarns barnbarnseskader startade på Malma Kvarn och avslutades fem dagar senare i Kryssarklubbens uthamn Norrviken. 15 barnbarn, 12 vuxna, 7 båtar och 4 hundar. Toppade tankar med godis och kakor i alla båtar. Hela tiden ett härligt hallå. Varje dag såg en av båtarna till att ordna en aktivitet. Det kunde vara jolle-rodd, barkbåtstävling, måla bilder med vattenfärg, naturbingo – förutom saft, kakor och bad förstås. Bästa aktiviteten var geléhallonspottning - ja, ni förstår säkert. Den som spottar längst får flest poäng. Ester (8), Ebbe (11) och Tage (5) Hermansson på bilden ovan, seglade med mormor Ann-Christin och morfar Hasse. I loggboken skrev Ester hur hon första dagen träffade en kompis från förra årets eskader: "Hon sa bara 'hej Ester', så var vi kompisar igen." Syskonen Hermansson avslutar loggboken: "Vi sa hej då till alla kompisar och tog en bild av alla. Nästa år vill vi vara på barnbarnseskader igen." Under sommaren har det även gått fyra familjeskador med kortare eller längre mål, en rikseskader till Nyborg i Danmark samt en kultur- och natureskader till Riga. Eskaderprogram för 2023 presenteras i Ostpricken 1/23.

Käringösnipan 22'

SwecoMarin AB

Gamla Flygplatsvägen 2, Torslanda | swecomar@swecomarin.se | www.swecomarin.se
Kart: 0735-34 65 21 | Susanna: 0739-15 47 52 | Instagram: @swecomarinab

Vi hjälper dig med lyftet!

Interlift
LYFT- & MATERIALHANTERING

www.interlift.se
010 - 188 22 00

LEDIG PLATS!
Finns det planer på ny lyftutrustning i er hamn, slå oss en signal!

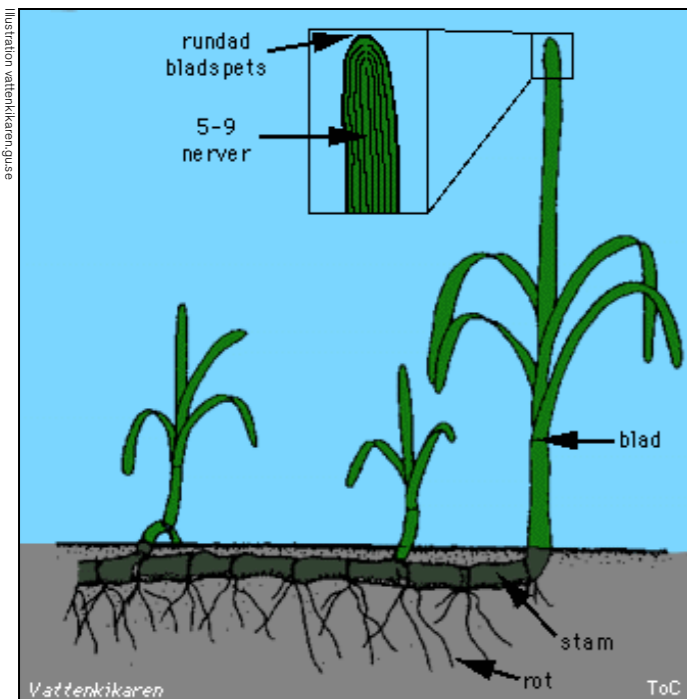
Östersjön – vårt unika och känsliga hav

Cecilia Wibjörn arbetar som vattenförvaltare på Skärgårdsstiftelsen vilket betyder att hon jobbar med naturvatten, alltså inte färskvatten eller dricksvatten. Cecilia är biolog och har dykt i Östersjön i över 25 år. ”Jag jobbar för att vårt hav ska bli i balans och att

den biologiska mångfalden inte ska utarmas”, säger hon. Skärgårdsstiftelsen har under flera år arbetat med att minska skador från ankring på mjuka vegetationsklädda bottenar, främst i Östermarsfladen på Nåttarö. Där har man lagt ut ett stort antal bojar för både svaj- och akterförtöjning. Då slipper vi med nöjesbåt ankra och riva upp känsligt ålgräs, se bild nedan. Cecilia kommer att berätta om hur viktiga dessa bevuxna bottenar är för allt liv i Östersjön, både fisk och fågel, och hur vi som fritidsbåtsägare kan minska vår påverkan på miljön.

Tisdag 11 oktober kl 18.30

Anmälan och betalning via sxx.se/stockholmskretsen

Med motorbåt till Lofoten

Du är välkommen att följa med den välkände meteorologen Anders Ljungkvist på en spännande båtresa till Lofoten i Norge. Anders, som både seglat och kört motorbåt dit kommer att i ord och bild berätta om resans upplevelser, sevärdheter och strapatser, men också om likheter och skillnader i livet ombord mellan de olika sätten att färdas till sjöss.

För att undvika starka vindar och hög sjö så gick turen delvis på de inre norska skärgårdslederna men vid gott väder och godtagbar sjögång så var det skön färd utmed Norges vackra kust som gällde. Eftersom Anders är meteorolog lär det även bli ett och annat tips om väder och vind. Pris: 150 kr för Stockholmskretsens medlemmar, 200 kr för icke medlemmar. Fika ingår.

Onsdag 9 november kl 19 - cirka 21.

Anmälan: Obligatorisk. Anmälan och betalning via Stockholmskretsens webb.

PROPELLERTRIM

Reparation & Försäljning
Aluminium, Stål och Bronspropellrar

Välkommen in eller besök vår webbshop!

Mälarvarvsbacken 14
117 33 Stockholm
Tel: 08-669 01 05
www.propellertrim.se

Överst till vänster: Färöarna. Överst till höger: Lunnefågel. Nederst till vänster: hamnen på Fair Isle. Foto Tomas Darholm

Segling till Färöarna via Shetlandsöarna och Fair Isle

Thomas Darholm kommer till Stockholmskretsen och berättar om sina seglingar till Färöarna, Shetland och Fair Isle. Thomas är från Göteborg och har mångårig erfarenhet av seglatser i västerled. Han berättar om trevliga hamnar, fågelklippor, delfiner, öarnas vilda och vackra natur, hummer m.m. Det blir också en ingående beskrivning av favoritön Fair Isle med sina lunnefåglar och grottor.

Thomas seglade 2016, 2018 och 2019 med en Farr 65R i dessa områden. Planen är också att även 2022 återvända till dessa spännande öar. Välkommen till en kväll med västlig kurs!

Onsdag 12 oktober kl 17.30 - cirka 20. Pris: 150 kr för Stockholmskretsens medlemmar, 200 kr för icke medlemmar. Fika ingår. Anmälan: Obligatorisk. Anmälan och betalning via Stockholmskretsens webb.

Fler programkvällar under hösten!

Det blir fler spännande och intressanta programkvällar under hösten tack vare Stockholmskretsens aktiva kommittéer. Följande föredrag kommer att presenteras närmare i nästa nummer av Ostpricken. (Men du kan naturligtvis anmäla dig redan nu!)

• **Motorbåtsfärd på Europas inre vattenvägar från Medelhavet till Gustavsberg.** Bo Hallqvist berättar och visar bilder. Torsdag 10 november kl 17.30 - 20.

• **Svenska fyrar.** En kväll i fyrlysets sken med fotografen Magnus Rietz som nyttigt boken med samma titel. Torsdag 17 november kl 17.30-cirka 20.

• **Sjökortsnyheter, fällor och fel i digital navigation.** Lasse Granath från Hydrographica berättar. Onsdag 23 november kl 18.30-21 (senast).

• **Fem år jorden runt med Hafsorkestern.** Niklas Krantz seglade en Bavaria 30.

Onsdag 30 november kl 17.30-20.

• INSÄNDARE •

I förra numret av Ostpricken fanns en bildfråga om var Åke och Barbro Améen förtöjt med båten Giona. Bilden finns med i Åke Améens bok "Om skärgårdsnavigering" vilket flera läsare noterat, men ingen ledtråd ges i boken var den är tagen. Utom att det är "en liten krik" som de kallar "Den sovande elefanten". Frågan har engagerat många läsare och det är väldigt roligt. Tack för alla svar och förslag! Här är några av dem:

Visst är det väl Bullerö, i norra viken, Rävängsviken, strax utanför Brunos jaktstuga? Min farfars far, som var kusin med Bruno, hälsade ibland på å förtöjde ofta där eller i Zornviken.

Själv ligger jag oftare på södra sidan :)

Hälsningar Märten Liljefors

Bullerö. *Hälsningar Martin Hansson*

Hej! Bilden på Giona, ser ut som att det är Bullerö.

Hälsningar Peter Nablin

Hej! Kul med en liten gåta! Elefanten finns på St. Trollhättan mellan Fjärdlång och Villinge. Man ser Kvarnön och Bunsöarna vid horisonten. Är bilden hämtad från Améens bok "Om skärgårdsnavigering"? När jag läste boken (måste ha varit på 70-talet) blev jag nyfiken på om jag skulle kunna hitta platsen. Med

Foto Fredrik Matz

hjälp av horisontlinjen och de små kobbarna kom jag fram till att det bör vara Trollhättan. Senare tog vi iland vid ett tillfälle med lugnt väder på udden utanför och kollade att allt stämde. När jag tittar på bilden nu ser jag något som bör vara huset på Mörtö Bunsö! *Med vänlig hälsning, Ingemar Blom*

Hej Carina, Jag ligger efter med tidningshögen – där ligger Ostpricken. Det är för att jag river av tråkigt och sparar trevligt och läsvärt till litet senare... så det är säkert många som redan svarat på frågan i nr 2/22: Giona låg såvitt jag kan se i Zornviken på Bullerö. *Hälsningar Berndt Holmer*

Fortfarande är det lite klurigt. Flertalet av de läsare som hört av sig tror att det är norra viken på Bullerö, den som antingen heter Rävängsviken eller Zornviken. Men som Ingemar Blom föreslår kan ön Trollhättan mellan Fjärdlång och Villinge absolut vara ett alternativ.

Själv tog jag jollen in till norra änden av Bullerö strax efter midsommar. Hittade faktiskt inte "kriken" men kanske är den igenväxt med vass. Upptäckte däremot att ön utanför Rävängsviken har en helt fantastisk formation (se bilden ovan) – som en sovande elefant! Kan det vara ledtråden till det rätta svaret tro? Jag ska göra ett besök på Trollhättan också och återkommer!

Carina Lernhagen Matz

VI HJÄLPER DIG MED: tvätt, mögelbehandling och impregnering av kapell, markiser, förtält, båtdynor, båtmattor samt reparationer, byte av blixtlås, rutor m.m

För mer information gå in på: www.nackakapelltvatt.se
Kontakta oss på telefon: 070-205 84 09
Ni hittar oss på Stenhuggarvägen 2 R,
Saltsjö-Boo Kummelbergets Industriområde

Båtglädje. Kunskap. Information.
Vill du också synas i Ostpricken?
Kontakta
Anne-Louise Fröding 070-522 14 73
annelouise.froding@gmail.com

**BODING ANNONS
KOMMER**

POSTTIDNING B

(Returadress: Box 1158, 131 26 Nacka Strand)

DÅ DINA BÄSTA MINNEN INTE SKAPAS BAKOM SKRIVBORDET

NY
FÖRSÄKRING,
LÄGRE PREMIE
OCH HALV
SJÄLVRISK FÖR
MEDLEMMAR!

TUSEN ANLEDNINGAR,
EN PARTNER

PANTAENIUS
SPECIALIST PÅ BÅTFÖRSÄKRINGAR